

Otto de Mentockplein, Strombeek, gemeente Grimbergen

Programma van Maatregelen

Auteur:

A. Schoups (bureauonderzoek)

W. De Roeck (bureauonderzoek)

G.P.A.M. Nieuwlaat (bureauonderzoek & landschappelijk booronderzoek)

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2019 - juli 2020 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Otto de Mentockplein te Strombeek, een dorp in de gemeente Grimbergen.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van de bureaustudie gold voor het plangebied een verwachting voor enerzijds artefactenvindplaatsen uit de steentijd en anderzijds sporenvindplaatsen vanaf het Neolithicum. Meer bepaald voor materiaal uit de Romeinse periode en de (late) middeleeuwen was de verwachting het hoogst. Ook materiaal gelinkt aan structuren vanaf de 18e eeuw had een kans op voorkomen, hoewel het onzeker is in welke mate deze is verdwenen ten gevolge van de huidige terreininrichting. Niettemin kon materiaal uit andere archeologische periodes zeker niet uitgesloten worden.

Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen werd in het plangebied een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat het dieptebereik van de geplande werken bepalend is voor de mate waarin deze impact hebben op het bodemarchief. Een groot deel van de geplande werken, namelijk de heraanleg van de wegenis vindt binnen de Nieuwetijds ophogingen plaats en vormt daarmee geen bedreiging voor het bodemarchief.

De diepere bodemingrepen, namelijk de aanleg van de riolering en de regenwaterbuffer, reiken tot in de aangetroffen vegetatiehorizont en vormen daarmee wel een mogelijke bedreigen (afb. 1). De oppervlakte van deze werken (riolering en waterbuffer) bedraagt maximaal 740 m². In de praktijk zal dit wellicht minder zijn, omdat de nieuwe riolering (RWA) kort naast de bestaande riolering (DWA) aangelegd wordt en daarmee waarschijnlijk deels zal samenvallen met reeds bestaande verstoringen. Een tweede beperking is het gegeven dat het totale oppervlakte van geplande werken met impact verspreid ligt binnen het plangebied in de vorm van smalle tracés. Ook dit maakt dat de impact beperkter is.

De resultaten van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek leidden tot de volgende conclusies:

- Geen impact voor de meeste geplande bodemingrepen.
Uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat het plangebied tot op circa 100 cm – mv verstoord is. Aangezien de meeste van de geplande werken slechts tot maximaal 60 centimeter de ondergrond verstoren, geven deze geen bijkomende bodemverstoring en dus geen verdere bedreiging voor archeologische resten.

Voor de overige werkzaamheden geldt dat de impact en het kennispotentieel bij vervolgonderzoek klein is:

- Beperkte kenniswinst voor sporensites vanaf het Neolithicum.
De geplande werken die wel een potentieel archeologisch niveau verstoren (de bufferzone en de leidingen) hebben slechts een zeer beperkt oppervlakte (circa 740 m²) en bovendien een langgerekte lijnvorm. Door de grillige, langgerekte vorm en het beperkte oppervlakte is de mogelijke kenniswinst uit vervolgonderzoek voor sporensites vanaf het Neolithicum te beperkt om kosten-baten te verantwoorden.
- Beperkte kenniswinst voor steentijdartefactensites.
Uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat voor een groot deel van het plangebied de verwachting op steentijdartefactensites bewaard blijft. Er zijn echter enkele andere factoren die ervoor zorgen dat eventuele archeologische kenniswinst zeer beperkt blijft.
Een eerste factor is de beperkte oppervlakte en vorm van de geplande werken die de potentieel aanwezige archeologische resten bedreigen. Hoewel het zelfs bij kleinere oppervlaktes interessant kan zijn om verder onderzoek naar steentijdartefactensites te voeren, is door de grillige, langgerekte vorm van de geplande werken de kans op potentiële archeologische kenniswinst in de praktijk zeer klein.

Hierbij komt de onzekerheid over de datering van de A-horizont, waarbij de kans bestaat dat deze pas na de Steentijd is afgezet. Alleszins is het zeker dat enig steentijdmateriaal in de dieper gelegen alluviale afzettingen niet meer in primaire context zal zijn, waardoor archeologische kenniswinst van de diepere lagen zeer beperkt is.

Ten slotte is onderzoek naar steentijdartefactensites in de regel zeer kostelijk en arbeidsintensief, wat samen genomen met de onzekere, verlaagde verwachting voor intacte steentijdartefactensites ervoor zorgt dat verder onderzoek naar dergelijke sites niet wordt aangeraden.

Afb. 1. Zones met een bedreiging voor eventueel aanwezige intacte archeologische niveau (de bufferzone en de aan te leggen leidingen). De locaties van de huidige aanwezige leidingen, die dit niveau al hebben verstoord, zijn ook aangeduid.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.